

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ STUDENTY PŘI VÝBĚRU STUDENTSKÉHO ÚČTU

THE FACTORS INFLUENCING STUDENTS IN SELECTING A STUDENT ACCOUNT

František Sejkora ^a, Lucie Morávková ^b

^a Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, ^b Univerzita Pardubice,

Fakulta ekonomicko-správní

frantisek.sejkora@upce.cz

Klíčová slova:

banka – studentský bankovní účet – faktory

Keywords:

bank – student bank accounts – factors

JEL classification: M3, G2

Abstract:

Each bank is interested in clients who are long-term use of their products. Students are relatively large group of potentially interesting clients where they are easy for the bank to create desirable habits. The aim of the article was to determine the factors that affect students when choosing a student bank account and access to finance among students of different fields. The most important factors include safety and cost transaction fees. Field studies eventually contribute to better access financial management.

Úvod

V tržní ekonomice jsou obchodní banky obecně považovány za nejvýznamnější subjekty finančního systému, proto je jim ve všech vyspělých zemích věnována zvláštní pozornost. Z toho také vyplývá, že žádná banka nemůže působit jinak, než aby byla součástí zpravidla velmi přísně regulovaného bankovního systému (bankovní soustavy) ať už příslušného státu nebo nadnárodního ekonomického společenství, pokud je příslušný stát jeho součástí. Každá banka má zájem o klienty, kteří dlouhodobě využívají jejich produkty. Na množství a kvalitě klientely závisí úspěšnost banky a tím i spokojenost jejich akcionářů, která se odráží i ve výši odměn managementu. Studenti jsou poměrně velkou skupinou potenciálně zajímavých klientů, u kterých se dají snadno vytvořit pro banku žádoucí návyky, například ve formě používání přímého bankovníctví, platebních karet apod. Cílem článku je zmapovat faktory, které ovlivňují studenty při výběru studentského účtu. Mimo zmapování faktorů bude cílem článku zjistit, zda obor studia respondentů má vliv na přístup ke správě svých financí.

1. Bankovní systém

Obchodní banky jsou základní subjekty bankovního systému. Revenda (2012) ve své literatuře uvádí, že z funkčního hlediska lze banku charakterizovat jako finančního zprostředkovatele, mezi jehož činnosti řadíme přijímání vkladů, poskytování úvěrů a provádění platebního styku.

Bankovním systémem rozumíme souhrn bank působících v určitém teritoriu, zpravidla v určité zemi, jejich vzájemné vazby a vazby k okolí. Dvořáka (2005) uvádí, že do bankovního systému nepatří pouze banky, ale také speciální instituce, kterými rozumíme stavební spořitelny a družstevní záložny. Černohorská (2015) uvádí, že bankovní systém v České republice je založen na principu univerzálního dvoustupňového bankovníctví s existencí některých specializovaných bank. Základní složkou českého bankovního systému jsou univerzální banky, mezi nimiž svým podílem dominují tři velké banky: Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s. a Komerční banka, a.s.

Výsledkem bankovních aktivit je poskytování služby klientovi. Jednotlivé služby, které jsou poskytovány klientovi za úplaty, můžeme označit jako bankovní produkty. Dvořák (2005) uvádí, že v odborných publikacích se můžeme setkat s celou řadou přístupů k členění těchto produktů. Jedno z hledisek rozdělení jsou produkty dle klientského segmentu. U studentů existuje předpoklad, že v budoucnu dosáhnou vyšší příjmy a jejich účty projde větší množství peněz a pro banky tento segment představuje zajímavý finanční potenciál. Mnoho středoškoláků by se ještě bez studentského konta obešlo, ale pro většinu vysokoškoláků je zvýhodněný účet nezbytností. Rizika spojená se studentskými účty nejsou příliš vysoká, na jedné straně je zde záruka rodičů a na druhé jakási přirozená snaha většiny studentů nezpůsobovat si problémy. A banky jsou si toho plně vědomy a stojí za to jim poskytnout určité výhody.

2. Metodika

Pro získání dat bylo zvoleno dotazníkové šetření, které probíhalo za pomoci internetových stránek VypIno.cz. Dotazník byl určený pouze pro studenty Univerzity Pardubice. Z hlediska počtu oslovených respondentů byli autoři vedeni snahou zajistit dostatečnou reprezentativnost vzorku. Na dotazník odpovědělo celkem 242 respondentů, z nichž bylo 166 žen a 76 mužů. Z 242 dotázaných respondentů studentský účet nemá 77 (33 %) respondentů a 9 (4%) respondentů nemá žádný bankovní účet. Cílem dotazníkového šetření je stanovit faktory, které studenty ovlivňují při výběru konkrétního bankovního účtu a dále, zda existuje rozdílný postoj studentů k osobním financím napříč oborem studia. V dotazníkovém šetření bylo uvedeno celkem čtrnáct faktorů. Respondenti měli možnost doplnit faktor, neuvedený v seznamu. Tuto možnost, žádný respondent nevyužil. Jednotlivé faktory byly hodnoceny pomocí pětistupňové bodové škály (+2 až -2), kde měl dotazovaný respondent u nabízených faktorů zvolit, zda úroveň důležitosti u daného faktoru je „velmi důležitá“, „spíše důležitá“, „neutrální“,

„spíše nedůležitá“, nedůležitá“. Pro testování důležitosti jednotlivých faktorů byl použit t-test, kdy byla testována oboustranná hypotéza, že střední hodnota důležitosti faktoru se rovná průměru nula.

Dále bylo zjišťováno, zda se vyskytuje souvislost mezi oborem studia a přístupem respondenta k osobním financím. Za tímto účelem byl proveden pro vyhodnocení vybraných otázek test nezávislosti a test dobré shody. Pro testování hypotéz byl využit Pearsonův chí-kvadrát test na hladině významnosti $\alpha = 0,05$. V této souvislosti byly stanoveny následující hypotézy:

H1: Neexistuje závislost mezi výší platby, kterou je student ochoten platit za vedení účtu a oborem studia respondenta (test nezávislosti).

H2: Výše úročení vkladu není stejně důležité jak pro studenty ekonomického oboru, tak pro studenty ostatních oborů (test dobré shody).

3. Výsledky

Pořadí jednotlivých faktorů od nejvýznamnějších po nejméně významné včetně popisné charakteristiky znázorňuje následující tabulka 1.

TAB. 1: Faktory ovlivňující studenty při výběru studentského účtu

Ovlivňující faktory	Zjištěné výsledky v %					Průměr	t hodnota
	velmi důležitá	spíše důležitá	neutrální	spíše nedůležitá	nedůležitá		
bezpečnost internetového bankovníctví	83,30%	14,10%	2,60%	0,00%	0,00%	1,81	49,51
cena poplatků za bezhotovostní transakce (převody, trvalé příkazy, apod.)	73,70%	16,00%	6,40%	1,90%	1,90%	1,58	23,16
cena poplatků za hotovostní operace (výběry na přepážce, výběry z bankomatu, apod.)	70,50%	18,60%	6,40%	2,60%	1,90%	1,53	21,85
dostupnost bankomatů v místě bydliště	41,70%	46,80%	9,00%	1,30%	1,30%	1,26	20,23
přehlednost nabízených služeb	19,20%	54,50%	18,60%	6,40%	1,30%	0,84	12,28
dostupnost poboček banky	17,30%	51,30%	22,40%	6,40%	2,60%	0,74	10,23
doplňkové služby (slevy, bonusy, cestovní pojištění, pojištění platební karty)	20,50%	41,00%	32,70%	1,90%	3,80%	0,72	9,62
dostupnost bankomatů v blízkosti školy	21,20%	42,90%	23,70%	5,10%	7,10%	0,66	7,59
výše úročení vkladu	16,70%	41,70%	32,10%	5,10%	4,50%	0,61	7,81
image banky	15,40%	41,70%	32,70%	4,50%	5,80%	0,56	7,06
možnost mobilního bankovníctví	19,90%	27,60%	28,20%	9,60%	14,70%	0,28	2,71
výběr z bankomatů v zahraničí	14,70%	28,80%	35,30%	10,90%	10,30%	0,27	2,91
úrok z kontokorentu	7,10%	4,50%	40,40%	9,60%	38,50%	-0,68	-6,91
možnost čerpat kontokorent	3,80%	10,30%	32,10%	11,50%	42,30%	-0,78	-8,08

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 1 vyplývá, že pro respondenty je nejdůležitější bezpečnost internetového bankovníctví. V dnešní moderní době, kdy již skoro každý využívá internet, se poměrně rychle rozšířilo internetové bankovníctví, které klientům nabídne téměř stejné funkce jako bankovní pobočka a to vše z pohodlí domova. Protože internetové bankovníctví pracuje s penězi klienta, je velice důležité, aby bylo bezpečné.

Druhý faktor, který studenty nejvíce ovlivňuje při výběru bankovního účtu, je cena poplatků za bezhotovostní transakce. Tyto poplatky se týkají internetového bankovníctví, kdy studenti vybírají bankovní účet podle toho, jak vysoké jsou poplatky např. při zadávání příkazu k úhradě, za trvalé příkazy, za souhlas s inkasem či za elektronický výpis z účtu.

Na třetím místě v žebříčku faktorů, které nejvíce ovlivňují studenty při výběru bankovního účtu, se umístily poplatky za hotovostní operace. Tyto poplatky jsou pro studenty také důležité a zahrnují např. výběr peněz na přepážce banky či vklad peněžních prostředků na účet na pobočce banky.

V pořadí čtvrtý důležitý faktor je pro studenty dostupnost bankomatů v místě bydliště. I přes to, že většina obchodníků již nabízí platbu kartou, stále spousta klientů upřednostňuje ve své peněžence hotovost. Proto velké množství studentů při výběru bankovního účtu ovlivňuje i to, kolik je v místě jejich bydliště bankomatů.

Poslední dvě místa v tabulce 1 patří faktorům, které se týkají kontokorentního účtu. Konkrétně jde o úrok z kontokorentního úvěru a o možnost čerpat kontokorentní úvěr. Tyto faktory patří k těm, které studenty ovlivňují nejméně. Lze z toho vyvodit, že studenti kontokorentní úvěr využívají jen minimálně a není pro ně tolik důležitý.

Za účelem vyhodnocení první hypotézy byla stanovena otázka: Jakou maximální částku jste měsíčně ochotni platit za užívání účtu? Pozorované četnosti získané odpovědí respondentů zobrazuje tabulka 2.

TAB. 2: Pozorované četnosti (test nezávislosti)

výše poplatků / obor studia	0 - 30 Kč	31 - 50 Kč	51 - 100 Kč	101 Kč a více	Celkem
ekonomický obor	51	9	4	1	65
ostatní obory	70	13	7	1	91
Celkem	121	22	11	2	156

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota testovacího kritéria je 0,071710. Kritická hodnota pro $\chi^2(0,05; 2)$ činí 5,991. Spočtená hodnota testovaného kritéria (0,071710) tedy nepřekračuje mez vymezující kritický obor (5,991), hypotézu H_1 tedy nezamítáme. Můžeme tedy konstatovat, že mezi výší platby za vedení účtu a oborem studia respondenta neexistuje závislost.

Za účelem vyhodnocení druhé hypotézy byla stanovena otázka: Jak je pro Vás důležitá výše úroku u studentského účtu? Pozorované četnosti získané odpovědí respondentů zobrazuje tabulka 3.

TAB. 3: Pozorované četnosti (test dobré shody)

důležitost úročení vkladu / obor studia	velmi důležité	spíše důležité	neutrální	méně důležité	nedůležité	Celkem
ekonomický obor	3	3	17	27	15	65
ostatní obory	4	5	33	38	11	91
Celkem	7	8	50	65	26	156

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota testovacího kritéria je 4,01806. Kritická hodnota pro $\chi^2(0,05;2)$ činí 9,483. Spočtená hodnota testovaného kritéria (4,01806) tedy nepřekračuje mez vymezující kritický obor (9,483), hypotézu H2 tedy nezamítáme. Ze zjištěných údajů nelze vyvodit, že je výše úročení vkladu stejně důležité jak pro studenty ekonomického oboru, tak pro studenty ostatních oborů.

Závěr

Vzhledem k tomu, že vzdělanější lidé v budoucnu dosáhnou vyššího příjmu, jsou studenti pro banky v mnoha ohledech zajímaví a stojí za to jim poskytnout určité výhody. Poplatky, bonusy a spousta jiných zvýhodnění jsou determinanty, které odlišují studentské konto od běžného účtu. Jedním z cílů výzkumu bylo proto stanovit nejdůležitější faktory, které respondenti zohledňují při výběru studentského účtu. Respondenti měli na výběr čtrnáct faktorů. Prioritním faktorem je pro respondenty bezpečnost internetového bankovníctví. Druhým, pro studenty důležitým faktorem, je cena poplatků za bezhotovostní transakce. Následují poplatky za hotovostní operace a čtvrtým důležitým faktorem je dostupnost bankomatů v místě bydliště respondenta. Naopak za nejméně důležité kritérium respondenti považují možnost čerpat kontokorentní úvěr a jeho úročení. Dále bylo sledováno, zda obor studia respondenta ovlivňuje vztah k jeho financím. Lze očekávat, že respondent ekonomického studia bude mít ke svým financím jiný, tj. zodpovědnější přístup oproti respondentovi jiného oboru studia. Za tímto účelem byly stanoveny dvě hypotézy. Hypotézy nepotvrdily, že mezi respondenty ekonomického oboru a ostatních oborů existují v oblasti financí odlišné postoje. Z toho lze vyvodit, že vzdělání všeobecně přispívá k lepšímu přístupu správy financí.

Použitá literatura:

Černohorská, L. (2015). *Komplexní pohled do bankovního světa*. 1. vydání Pardubice: Univerzita Pardubice.

Dvořák, P. (2005). *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. vydání Praha: Linde.

Revenda, Z. (2012). *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5. vydání Praha: Management Press.

Ing. František Sejkora, Ph.D; Bc. Lucie Morávková

Fakulta ekonomicko-správní

Studentská 96, Univerzita Pardubice

530 02 Pardubice

Česká republika